

Dosarul nr. 2ra-1424/22
2-19065462-01-2ra-04102022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: Gh. Stratulat)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Buhnaci, M. Guzun, V. Sîrbu)

DECIZIE

14 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc
Diana Stănilă
Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de către Veronica Savin,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Veronica Savin împotriva lui Igor Hlopețchi privind recunoașterea ca fiind judecați de valoare a informațiilor, recunoașterea ca fiind defăimătoare a informațiilor, obligarea dezmințirii informațiilor false și defăimătoare, obligarea prezentării scuzelor și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Veronica Savin și a fost menținută hotărârea din 13 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La data de 03 decembrie 2018, Veronica Savin a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Igor Hlopețchi privind recunoașterea ca fiind judecați de valoare a informațiilor, recunoașterea ca fiind defăimătoare a informațiilor, obligarea dezmințirii informațiilor false și defăimătoare, obligarea prezentării scuzelor și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, la 15 octombrie 2018, avocatul Igor Hlopețchi pe profilul său din rețeaua de socializare www.facebook.com a postat și răspândit relatări false, cu privire la fapte și judecați de valoare fără substrat factologic, a instigat la ură, față de acțiunile întreprinse de ea, ca angajat al Serviciului de Informații și Securitate și ca cetățean. În atare mod, i-a fost lezată onoarea, demnitatea și reputația profesională.

A menționat reclamanta că, informațiile relatate de avocatul Igor Hlopețchi sunt defăimătoare și fără substrat factologic, care o vizează ca cetățean și colaborator SIS, inclusiv care instigă la ură: „Asta de la SIS e așa de tâmpită încât zice în ședința de judecată: „...am întreprins acțiuni de investigație, și am pus oameni să supravegheze avocatul (...)””; „Seamănă cu o vânzătoare de carne de porc de la Piața Centrală, atât după competență, comportament, atitudine și desigur la fizic”; Vânzătoarea asta de carne de porc de la Piața Centrală, își permite să amenințe judecătorii în ședința de judecată”; „Veronica Savin angajată a Serviciului de Informații și Securitate, este persoana care deschis declară că determină angajații din subordine să desfășoare activități de filaj față de avocații care „îndrăznesc” să demascheze activitățile ilegale ale sale”; „Oameni cu trecut penal doșiți sub paravanul activității subversive” „...Condamnăm public influențele și abuzurile angajatului SIS Veronica SAVIN asupra avocaților prin instituirea ilegală a filajului cu scopul de a determina avocatul să-și trădeze clientul și să facă pact cu organele de represiune”.

A afirmat reclamanta că, la 20 octombrie 2018, a expediat în adresa pârâtului cererea prealabilă de soluționare a litigiului, care a fost recepționată la 22 octombrie 2018. Prin cerere, a solicitat dezmințirea comentariilor denigratoare și insultătoare la adresa sa, exprimare scuzelor publice și compensarea prejudiciilor cauzate.

A declarat reclamanta că, inclusiv până în ziua depunerii cererii de chemare în judecată, solicitările făcute în cererea prealabilă nu au fost satisfăcute de către avocatul Igor Hlopețchi, deși ultimul a avut un termen legal de examinare a cererii de 5 zile și de rectificare și dezmințire de 15 zile.

A solicitat reclamanta Veronica Savin, recunoașterea declarațiilor ca fiind judecări de valoare fără substrat factologic și defăimătoare:

- „asta de la SIS e așa de tâmpită încât zice în ședința de judecată: „...am întreprins acțiuni de investigație, și am pus oameni să supravegheze avocatul (...)”;

- „Vânzătoarea asta de carne de porc de la Piața Centrală, își permite să amenințe judecătorii în ședința de judecată”;

- „Veronica SAVIN angajată a Serviciului de Informații și Securitate, este persoana care deschis declară că determină angajații din subordine să desfășoare activități de filaj față de avocații care „îndrăznesc” să demasce activitățile ilegale ale sale”;

- „...Condamnăm public influențele și abuzurile angajatului SIS Veronica SAVIN asupra avocaților prin instituirea ilegală a filajului cu scopul de a determina avocatul să-și trădeze clientul și să facă pact cu organele de represiune”, recunoașterea ca fiind defăimătoare, false, care instigă la ură, ce lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională a declarațiilor:

- „Asta de la SIS e așa de tâmpită încât zice în ședința de judecată: „...am întreprins acțiuni de investigație, și am pus oameni să supravegheze avocatul (...)”;

- „Seamănă cu O vânzătoare de carne de porc de la Piața Centrală, atât după competență, comportament, atitudine și desigur la fizic”;

- Vânzătoarea asta de carne de porc de la Piața Centrală, își permite să amenințe judecătorii în ședința de judecată”;

- „Veronica SAVIN angajată a Serviciului de Informații și Securitate, este persoana care deschis declară că determină angajații din subordine să desfășoare activități de filaj față de avocații care „îndrăznesc” să demasce activitățile ilegale ale sale”;

- „Oameni cu trecut penal doșiți sub paravanul activității subversive”

- „....Condamnăm public influențele și abuzurile angajatului SIS Veronica SAVIN asupra avocaților prin instituirea ilegală a filajului cu scopul de a determina avocatul să-și trădeze clientul și să facă pact cu organele de represiune”, obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare, cu exprimarea scuzelor publice (în modalitatea în care au fost plasate relatările) a următoarelor relatări:

- „Asta de la SIS e așa de tâmpită încât zice în ședința de judecată: „...am întreprins acțiuni de investigație, și am pus oameni să supravegheze avocatul (...);

- „Seamănă cu O vânzătoare de carne de porc de la Piața Centrală. Atât după competență, comportament, atitudinea, și desigur la fizic”;

- „Vânzătoarea asta de carne de porc de la Piața Centrală, își permite să amenințe judecătorii în ședința de judecată”;

- „Veronica SAVIN angajată a Serviciului de Informații și Securitate, este persoana care deschis declară că determină angajații din subordine să desfășoare activități de filaj față de avocații care „îndrăznesc” să demasce activitățile ilegale ale sale”;

- „Oameni cu trecut penal doșiți sub paravanul activității subversive”;

- „....Condamnăm public influențele și abuzurile angajatului SIS Veronica SAVIN asupra avocaților prin instituirea ilegală a filajului cu scopul de a determina avocatul să-și trădeze clientul și să facă pact cu organele de represiune”, recunoașterea informației plasate de către pârâțul Hlopețchi Igor pe rețeaua de socializare „Facebook” ca neveridică, denaturată și falsă (nu corespunde adevărului), obligarea prezentării scuzelor de rigoare pentru plasarea informației exprimarea scuzelor publice, în termenii prevăzuți de legislație, în același mod (prin intermediul portalului de răspândire a informațiilor „Facebook”) în care au fost aduse acuzațiile nefondate și abuzive în adresa reclamantului, încasarea prejudiciului moral de 50000 lei.

Prin hotărârea din 13 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Veronica Savin, s-a respins ca fiind tardivă.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 14 aprilie 2021, Veronica Savin a declarat apel nemotivat, iar la 21 iunie 2021, a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând, admiterea cererii de apel, casarea hotărârii din 13 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cu remiterea cauzei spre rejudecare.

Prin decizia din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Veronica Savin și a fost menținută hotărârea din 13 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La data de 14 septembrie 2022, Veronica Savin a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 13 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central cu remiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului a invocat că decizia instanței de apel este una arbitrară, părtinitoare, cu interpretarea eronată a normelor de drept material și procedural. A afirmat recurenta că, neîntemeiat i se îngreșește accesul liber la justiție garantat de art. 6 CEDO, art. 20 din Constituția RM și art. 5 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

A afirmat recurenta că atât instanța de apel, cât și instanța de fond nu au elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, generând concluzii eronate și nefondate cu privire la respingerea acțiunii ca tardive.

A declarat că la adoptarea deciziei contestate membrii completului Maria Guzun și Virgiliu Buhnaci conform prevederilor art. 49 alin. (3) din Codul de procedură civilă, urmau să se abțină, deoarece, la data de 10 octombrie 2019 au participat la examinarea recursului împotriva încheierii din 31 mai 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în prezenta cauză.

A afirmat recurenta că, prin încheierea din 31 mai 2019 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a fost admisă cererea lui Igor Hlopețchi și a fost scoasă de pe rol acțiunea sa ca fiind tardivă, iar prin decizia din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, completul format din judecătorii Maria Guzun, Virgiliu Buhnaci și Liuba Pruteanu au admis recursul declarat la Veronica Savin, au casat încheierea contestată și au remis cauza spre examinare în fond.

Consideră că aceste circumstanțe trezesc nedumerire față de decizia contrară emisă de judecătorii Maria Guzun și Virgiliu Buhnaci în speță. Or, la 31 mai 2019 magistrații nominalizați au susținut încheierea emisă de Judecătoria Chișinău, sediul Centru în partea respingerii cererii privind excepția de tardivitate depusă de Igor Hlopețchi, iar la 18 mai 2022, aceeași cerere privind excepția de tardivitate a fost admisă. Astfel, rezultă că pe aceeași cerere au fost luate decizii contradictorii, fiind încălcat flagrant dreptul recurteii/reclamantei la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedura civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, decizia instanței de apel a fost pronunțată la 18 mai 2022, și a fost expediată participanților la proces la adresa poștală la data de 18 iulie 2022, dar date care ar confirma recepționarea acesteia la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, recursul declarat la 14 septembrie 2022, este în termen.

La 05 octombrie 2022 în adresa intimatului Igor Hlopețchi a fost expediată copia recursului declarat de Veronica Savin cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 149, Vol. II).

Prin referința depusă la data de 21 decembrie 2022, Igor Hlopețchi a solicitat declararea ca inadmisibilă a cererii de recurs depusă de Veronica Savin.

Prin încheierea din 29 martie 2023 a Curții Supreme de Justiție, completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul

poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Respectiv, recursul declarat de Veronica Savin a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă, recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea. Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În speță, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră soluția dată în prezentul litigiu drept una pripită, or, instanța de apel s-a expus în privința

raționamentului respingerii acțiunii ca fiind tardivă, fără a elucida următoarele aspecte.

Din actele cauzei rezultă că Veronica Savin înaintând acțiune în instanța de judecată împotriva lui Igor Hlopețchi a solicitat:

a) recunoașterea declarațiilor ca fiind judecări de valoare fără substrat factologic și defăimătoare: - „asta de la SIS e așa de tâmpită încât zice în ședința de judecată: „...am întreprins acțiuni de investigație, și am pus oameni să supravegheze avocatul (...)””; - „Vânzătoarea asta de carne de porc de la Piața Centrală, își permite să amenințe judecătorii în ședința de judecată”; - „Veronica SAVIN angajată a Serviciului de Informații și Securitate, este persoana care deschis declară că determină angajații din subordine să desfășoare activități de filaj față de avocații care „îndrăznesc” să demasce activitățile ilegale ale sale”; - „...Condamnăm public influențele și abuzurile angajatului SIS Veronica SAVIN asupra avocaților prin instituirea ilegală a filajului cu scopul de a determina avocatul să-și trădeze clientul și să facă pact cu organele de represiune”;

b) recunoașterea ca fiind defăimătoare, false, care instigă la ură, ce lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională a declarațiilor: - „Asta de la SIS e așa de tâmpită încât zice în ședința de judecată: „...am întreprins acțiuni de investigație, și am pus oameni să supravegheze avocatul (...)””; - „Seamănă cu O vânzătoare de carne de porc de la Piața Centrală, atât după competență, comportament, atitudine și desigur la fizic”; - „Vânzătoarea asta de carne de porc de la Piața Centrală, își permite să amenințe judecătorii în ședința de judecată”; - „Veronica SAVIN angajată a Serviciului de Informații și Securitate, este persoana care deschis declară că determină angajații din subordine să desfășoare activități de filaj față de avocații care „îndrăznesc” să demasce activitățile ilegale ale sale”; - „Oameni cu trecut penal doșiți sub paravanul activității subversive” - „...Condamnăm public influențele și abuzurile angajatului SIS Veronica SAVIN asupra avocaților prin instituirea ilegală a filajului cu scopul de a determina avocatul să-și trădeze clientul și să facă pact cu organele de represiune”;

c) obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare, cu exprimarea scuzelor publice (în modalitatea în care au fost plasate relatările) a următoarelor relatări: - „Asta de la SIS e așa de tâmpită încât zice în ședința de judecată: „...am întreprins acțiuni de investigație, și am pus oameni să supravegheze avocatul (...)”; - „Seamănă cu O vânzătoare de carne de porc de la Piața Centrală. Atât după competență, comportament, atitudinea, și desigur la fizic”; - „Vânzătoarea asta de carne de porc de la Piața Centrală, își permite să amenințe judecătorii în ședința de judecată”; - „Veronica SAVIN angajată a Serviciului de Informații și Securitate, este persoana care deschis declară că determină angajații din subordine să desfășoare activități de filaj față de avocații care „îndrăznesc” să demasce activitățile ilegale ale sale”; - „Oameni cu trecut penal doșiți sub paravanul activității subversive”; - „...Condamnăm public influențele și abuzurile angajatului SIS Veronica SAVIN asupra avocaților prin instituirea ilegală a filajului cu scopul de a determina avocatul să-și trădeze clientul și să facă pact cu organele de represiune”;

d) recunoașterea informației plasate de către pârâtul Igor Hlopețchi pe rețeaua de socializare „Facebook” ca neveridică, denaturată și falsă (nu corespunde adevărului);

e) obligarea prezentării scuzelor de rigoare pentru plasarea informației exprimarea scuzelor publice, în termenii prevăzuți de legislație, în același mod (prin intermediul portalului de răspândire a informațiilor „Facebook”) în care au fost aduse acuzațiile nefondate și abuzive în adresa reclamantului;

f) încasarea prejudiciului moral de 50.000 lei.

Prima instanță examinând cauza în fond, a reținut că cererea de chemare în judecată depusă de Veronica Savin împotriva lui Igor Hlopețchi cu privire la recunoașterea ca fiind judecâți de valoare a informațiilor, recunoașterea ca fiind defăimătoare a informațiilor, obligarea dezmințirii informațiilor false și defăimătoare, obligarea prezentării scuzelor și încasarea prejudiciului moral este tardivă, deoarece este depusă peste termenul legal de 30 de zile de la data expirării termenului de examinare a cererii prelabile.

Judecînd apelul declarat de Veronica Savin, instanța de apel a reținut că soluția primei instanțe este justă și argumentată.

Curtea de Apel Chișinău a stabilit că, soluția instanței de fond este corectă, întemeiată și fondată, or, Veronica Savin în vederea revendicării drepturilor sale, a depus acțiunea cu omiterea termenului de prescripție special stabilit prin Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, deoarece, potrivit materialelor cauzei Igor Hlopețchi a recepționat cererea prelabilă la 22 octombrie 2018, iar termenul de 5 zile statuat la art. 16 alin. (1) Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010, s-a epuizat la data 27 octombrie 2018, prin urmare, termenul de adresare cu acțiune pentru reclamanta Veronica Savin prevăzut la art. 17 alin. (1) lit. b) al Legii enunțate, a început a curge începînd cu data de 28 octombrie 2018 și a expirat la data de 26 noiembrie 2018 (zi de luni), astfel Veronica Savin urma să înainteze acțiune în judecată în termen de 30 de zile, de la data expirării termenului pentru examinarea cererii prelabile, avînd în vedere că un răspuns la cererea reclamantei din partea pârâtului nu a parvenit.

La fel, instanța de apel a reținut că, înaintarea unei cereri cu privire la apărarea onoarei și demnității este condiționată de momentul recepționării de către pârât al cererii prelabile, iar avînd în vedere că revendicărilor reclamantei nu li s-a dat curs, precum și lipsa răspunsului, termenul respectiv urmează a fi calculat după expirarea celor 5 zile stabilite autorului informației pentru examinarea cererii prelabile, or din această dată reclamanta a cunoscut despre încălcarea dreptului.

La caz, reclamanta a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Igor Hlopețchi cu privire la recunoașterea ca fiind judecâți de valoare a informațiilor, recunoașterea ca fiind defăimătoare a informațiilor, obligarea dezmințirii informațiilor false și defăimătoare, obligarea prezentării scuzelor și încasarea prejudiciului moral, abia la data de 03 decembrie 2018, cu omiterea termenului de prescripție cu 7 zile, repunerea în termen nu a solicitat.

Respingînd afirmațiile reclamantei/apelantei precum că prima instanță eronat a aplicat prevederile art. 271 din Codul civil, dat fiind faptul că, deși la caz a fost invocată excepția de tardivitate în temeiul art. 186¹ din Codul de procedură civilă la

etapa examinării în fond, încheierea primei instanțe din 03 iunie 2020 a fost casată prin decizia din 01 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, pe motivul că faza de pregătire pentru dezbateri judiciare a fost deja depășită, respectiv, neaplicarea unei norme de drept procedural prevăzută la art. 186¹ din Codul de procedură civilă, pe motivul epuizării fazei de pregătire pentru dezbateri judiciare, nu exclude prerogativa instanței de a aplica prevederile unei norme materiale, la caz art. 271 din Codul civil, care stabilește expres că aceasta urmează a fi invocată până la încheierea dezbaterilor în fond, astfel aceste norme nu sunt contradictorii, or excepția de tardivitate se ridică prin emiterea unei încheieri, iar art. 271 din Codul civil se aplică prin adoptarea hotărârii judecătorești în acest sens, or instanța nu este în drept a se pronunța asupra temeiniciei unei acțiuni din moment ce constată că această acțiune este înaintată cu nerespectarea termenului de prescripție.

Respingând criticile reclamantei/apelantei asupra încheierii din 28 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de recuzare a judecătorului Gheorghe Stratulat instanța de apel a reținut că, încheierea este legală și întemeiată, imparțialitatea judecătorului nefiind demonstrată de către reclamanta/apelanta.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, consideră că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei și a aplicat eronat normele de drept material.

Conform art. 10 parag.(1), (2) din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare. Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

În temeiul art. 32 alin. (1), (2) din Constituția RM, oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil. Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

Art.21 din Codul civil stipulează că, drepturile personale nepatrimoniale și alte valori nemateriale sunt apărute în cazurile și în modul prevăzut de prezentul cod și de alte legi, în limita în care folosirea modalităților de apărare a drepturilor civile reiese din esența dreptului încălcat și din caracterul consecințelor acestei încălcări.

Art. 43 alin.(1), (2) din Codul civil reglementează că, în condițiile legii, orice persoană fizică are dreptul la viață, la sănătate, la integritate fizică și psihică, la libera exprimare, la nume, la onoare, demnitate și reputație profesională, la propria

imagine, la respectarea vieții intime, familiale și private, la protecția datelor cu caracter personal, la respectarea memoriei și corpului său după deces, precum și la alte asemenea drepturi recunoscute de lege. Aceste drepturi sunt insesizabile și inalienabile.

În sensul art. 3 alin.(1), (2), (3), (4) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010 (în continuare Legea nr. 64/2010), orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei. Libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează. Exercițarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești. Restrângerea libertății de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin.(3) și doar în cazul în care restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat și libertatea de exprimare, precum și libertatea publicului de a fi informat.

Art. 7 alin.(1), (2) din Legea nr. 64/2010 statuează că, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație.

Conform art. 24 alin. (1), (2) al aceluiași act normativ, reclamantul trebuie să dovedească următoarele: a) pârâtul a răspândit informația; b) informația îl vizează și este defăimătoare; c) informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; sau d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; e) existența și quantumul prejudiciului cauzat.

Pârâtul trebuie să dovedească următoarele: a) informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant; b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; c) la momentul răspândirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; d) informația răspândită este de interes public.

Conform art. 15 alin. (2) din Legea nr. 64/2010, cererea prealabilă se depune în termen de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare. Acesta este un termen de prescripție. La împlinirea unui an din ziua defăimării, persoana nu poate solicita repunerea sa în termenul de depunere a cererii prelabile.

Art. 16 din Legea nr. 64/2010 prevede că, cererea prealabilă se examinează în termen de 5 zile de către autorul informației și, după caz, de către persoana juridică ce a răspândit această informație.

Dacă se constată că informația la care se referă cererea prealabilă este falsă sau nu se bazează pe un substrat factologic suficient, persoana juridică ce a răspândit informația sau autorul informației satisface cererea prealabilă, fiind obligat să efectueze, după caz, rectificarea sau dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor și compensarea, la cerere, a prejudiciilor cauzate.

Rectificarea sau dezmințirea informației, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile, iar dacă informația a fost răspândită de mass-media și publicația sau emisiunea care a răspândit această informație apare mai rar decât o dată la 15 zile, în următorul număr sau emisiune.

Plata compensațiilor în temeiul cererii prealabile se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile sau într-un alt termen convenit de părți.

În cazul refuzului de a satisface, integral sau parțial, cererea prealabilă, persoana lezată poate depune cerere de chemare în judecată.

În cazul refuzului de satisfacere a cererii prealabile pe motivul omiterii termenului de prescripție, persoana lezată poate solicita, concomitent cu depunerea cererii de chemare în judecată, repunerea în termenul de depunere a cererii prealabile.

Conform art. 17 alin. (1), (2) din Legea nr. 64/2010, cererea de chemare în judecată cu privire la defăimare poate fi depusă în termen de 30 de zile. Acest termen curge de la:

- a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă;
- b) data expirării termenului pentru examinarea cererii prealabile.

Termenul specificat la alin. (1) este termen de prescripție.

Reieșind din norma de drept material enunțată, instanța de recurs consideră că sintagmele data primirii răspunsului la cererea prealabilă și data expirării termenului pentru examinarea cererii prealabile urmează a fi interpretate sistemic, în coraport cu întreg art. 16 din Legea nr. 64/2010 și nu doar cu art. 16 alin. (1) din Lege, care reglementează întreaga procedură de examinare a cererii prealabile și prevede două termene în acest sens, de 5 zile pentru examinarea cererii prealabile și 15 zile pentru rectificarea sau dezmințirea informației. Aceste termene nu pot fi tratate în mod separat, deoarece au un unic obiect de reglementare.

Din actele cauzei rezultă că, despre informațiile ce lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională, Veronica Savin a aflat la data de 15 octombrie 2018, imediat după ședința de judecată din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, unde a fost examinată cererea de recuzare depusă de reclamantul și tatăl avocatului Hlopețchi Igor Pavel, în cauza civilă depusă de Hlopețchi Igor Pavel împotriva Inspectoratului General al Poliției și Serviciul de Informații și Securitate privind contestarea actelor administrative, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la serviciu, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor

de judecată, unde Veronica Savin reprezenta interesele Serviciului de Informații și Securitate.

La 20 octombrie 2018, recurenta Veronica Savin a remis în adresa intimatului Igor Hlopețchi, cererea prealabilă, prin care a solicitat dezmințirea informațiilor publicate pe profilul său din cadrul rețelei de socializare Facebook, exprimarea scuzelor publice (în modul în care au fost plasate), inclusiv compensarea prejudiciului cauzat (f.d. 24, vol. I).

Conform avizului de recepție, cererea prealabilă a fost recepționată de către Igor Hlopețchi la 22 octombrie 2018 (f.d. 25, vol. I).

Reieșind din prevederile art. 16 alin. (1), (3)-(5) din Legea nr. 64/2010, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că Igor Hlopețchi urma să examineze cererea prealabilă în 5 zile, adică până la data de 28 octombrie 2018, să ofere un răspuns, să dezmințe informațiile ofensatoare, inclusiv să achite prejudiciul moral, până la data de 11 noiembrie 2018.

Prin urmare, cererea de chemare în judecată putea fi înaintată cel târziu până la data de 11 decembrie 2018, fapt realizat de recurenta Veronica Savin la data de 03 decembrie 2018.

Este de menționat că, la expirarea termenului de 5 zile, destinat examinării cererii prealabile, s-a constatat că de pe profilul lui Igor Hlopețchi din cadrul rețelei de socializare Facebook au fost șterse pozele și mesajele defăimătoare care lezează demnitatea, onoarea și reputația profesională, fapt ce deduce că intimatul Igor Hlopețchi a inițiat procedura de soluționare a conflictului pe cale amiabilă, adică ar fi dat curs celor solicitate de reclamantă în cererea prealabilă și urmează să fie întreprinse și alte măsuri solicitate de aceasta.

Prin urmare, reclamanta a beneficiat de o speranță legitimă că odată cu acceptarea cererii și radierea informațiilor pretins denigratoare, pârâtul va continua acțiunile sale în vederea dezmințirii informațiilor, astfel întemeiat a așteptat satisfacerea cerințelor sale în mărime deplină în termenul de 15 zile stabilit.

În consecință, instanța de recurs consideră că atât prima instanță, cât și instanța de apel pripit au concluzionat că cererea de chemare în judecată se depune în termen de 30 de zile de la expirarea termenului de examinare a cererii prealabile, de 5 zile, ignorând în totalitate termenul de 15 zile pentru executarea integrală a cererii prealabile prin dezmințirea informațiilor, întreprinderea tuturor acțiunilor pentru aplanarea conflictului pe cale amiabilă.

În conformitate cu 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Conform art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate

suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, limitele apelului și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.

Respectiv, conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 19 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43).

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în normele enunțate, instanța de recurs constată că, contrar acestor prevederi, decizia instanței de apel conține concluzii contradictorii, fără o motivare clară și certă a soluției adoptate.

În decizia contestată, instanța de apel a reținut că prima instanță just a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Veronica Savin, însă nu a dat apreciere argumentului apelantei precum că prima instanță a aplicat eronat prevederile art. 15, 16 și 17 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010.

Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că actul judecătoresc trebuie să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, condiții legale ce nu au fost respectate în speță de către instanța de apel.

În circumstanțele expuse, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel a emis o decizie nemotivată și pripită, fapt ce indică incontestabil la încălcarea de către instanță a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială atât a apelului, cât și a cauzei deduse judecării.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Astfel, contrar standardelor procedurale recunoscute, instanța de apel a soluționat prezenta cauză fără să furnizeze răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

Dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivate. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Potrivit unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Însă, la caz, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea luată, circumstanțele constatate fiind apreciate drept o eroare judiciară, care nu putea fi corectată de instanța de recurs.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Veronica Savin.

Se casează integral decizia din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Veronica Savin împotriva lui Igor Hlopețchi privind recunoașterea ca fiind judecați de valoare a informațiilor, recunoașterea ca fiind defăimătoare a informațiilor, obligarea dezmințirii informațiilor false și defăimătoare, obligarea prezentării scuzelor și încasarea prejudiciului moral, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

Mariana Ursachi